

	Јавна здравствена установа Болница „Свети Врачеви“ Бијељина Српске војске 53			УП-10-137
<i>Мјере заштите на раду у Служби за хематолошку и биохемијску дијагностику</i>				
Страна 1 од 5	Издање:	Важи од:	Одобрио	Копија број
	3	2022-12-22	мр. фарм. Анђела Митровић руководилац Службе за хематолошку и биохемијску дијагностику	Е

1. ПРЕДМЕТ И ПОДРУЧЈЕ ПРИМЈЕНЕ

1.1 Предмет упутства

Овим упутством прописују се мјере заштите на раду и поступци у случају настанка повреда на раду у Служби за хематолошку и биохемијску дијагностику (у даљем тексту Служба), Јавне здравствене установе Болница „Свети Врачеви“ Бијељина.

1.2 Подручје примјене

Служба за хематолошку и биохемијску дијагностику у складу са Законом о заштити на раду предузима све неопходне мјере заштите здравља и безбједности запослених за спречавање повреда на раду и професионалних обољења и примјењује прописане мјере за побољшање услова рада, нарочито на радним мјестима са посебним условима рада.

1.3 Надлежности за примјену

За досљедну примјену овог упутства надлежан је руководиоца Службе, а дужни су да га примјењују сви запослени.

1.4 Искључења

- Нема.

2. ВЕЗА СА ДРУГИМ ДОКУМЕНТИМА

2.1 Референтни документи

- Нема.

2.2 Остали документи

- УП-10-138: Обезбјеђење и праћење услова средине у процесу испитивања.
- УП-10-020: Наручивање и контролисање набавке у медицинској лабораторији.
- УП-10-021: Управљање залихама у Служби за хематолошку и биохемијску дијагностику.
- ПР-10-018: Процедура превентивног и корективног одржавања опреме и објеката.
- ПР-10-013: Поступак организовања и спровођења обуке запослених.
- УП-10-047: Руковање оштрим предметима.

3. ТЕРМИНИ И СКРАЋЕНИЦЕ

3.1 Термини

- Нема.

3.2 Скраћенице

- Нема.

4. ОПИС ПОСТУПКА (ПРОЦЕСА)

4.1 Опште

У Служби за хематолошку и биохемијску дијагностику се често ради са материјалима који су на различите начине опасни по здравље и живот људи, радну и животну средину, па се у складу са могућим опасностима и посљедицама, предузимају одговарајуће мјере заштите на раду. При реализацији процеса у Служби се посебно обраћа пажња на:

- посебне услове рада у погледу постојећих ризика и потреба за предузимањем одговарајућих мјера заштите на раду,

Болница Бијељина	Страна 2 од 5	Издање:	Важи од:	УП-10-137
		3	2022-12-22	

- средства заштите на раду,
- обим, начин и рокови прегледа различитих инсталација (електричних, гасних), као и поступак њиховог одржавања,
- организовање послова заштите на раду,
- оспособљавање радника за заштиту на раду и за безбједан рад,
- права и обавезе овлашћених руководиоца у обезбјеђењу и спровођењу заштите на раду.
- Упутство описује мјере заштите особља у Служби за вријеме рада у процесу извођења анализа и то од:
- инфективних,
- хемијских и
- физичких агенаса.
- У циљу спровођења мјера заштите на раду на пословима са посебним условима рада обавезно је:
- коришћење личних заштитних средстава (мантили, униформе, рукавице и маске),
- руковање хемикалијама и опремом према упутствима произвођача,
- спречавање настанка повреда на раду, као и њихових посљедица, благовременом и потпуном идентификацијом опасности и ризика у процесима рада,
- примјена безбједних поступака и обука за безбједан рад.
- Надзор над спровођењем мјера заштите на раду врши руководиоц Службе и главни техничар службе.

4.2 Мјере заштите од инфекције

4.2.1 Опште

Најчешће опасности од инфекције могу настати због:

- контаминације радних површина и подова инфективним биолошким материјалом,
- случајних озледа иглом приликом узорковања крви,
- посјекотина или огреботина са контаминираним поломљеним стакленим прибором за рад,
- и на други начин.

Посебну опасност по здравље запослених радника представља ризик од инфекције приликом рада са биолошким материјалом пацијената заражених са:

- вирусом хепатитиса и
- стеченим имунодефицијентним синдромом (АИДС).

4.2.2 Чистоћа лабораторијског простора

Чистоћа лабораторијског простора одржава се у складу са упутством УП-10-138: *Обезбјеђење и праћење услова средине у процесу испитивања.*

4.2.3 Заштита при раду са биолошким материјалом

С обзиром да лабораторијски радници не знају од чега болује пацијент с којим долазе у контакт, нити о могућој инфективности биолошког материјала који се прима у лабораторију, са пацијентима, као и са свим биолошким материјалом, треба поступати као да је заражен. Обавезна је и примјена личних заштитних средстава као што су: униформе, мантили, рукавице, клонпе, заштитне маске, капе и по потреби заштитне наочаре и кецеље. Ако се заштитна средства евентуално контаминирају крвљу, потребно их је одмах замијенити новим (промијенити униформу и слично). Узорковање крви се врши затвореним вакутајнер системима чиме се спречава директан контакт особља са крвљу и контаминација епрувета споља. При центрифугирању епрувете се држе затворене. Епрувете се отварају непосредно

Болница Бијељина	Страна 3 од 5	Издање:	Важи од:	УП-10-137
		3	2022-12-22	

пред извођење испитивања. Савремени аутоматски анализатори, који се користе у Служби, не захтјевају преношење припремљеног узорка у чашице што веома доприноси заштити особља. Ако се пренос серума или плазме ипак врши, обавезно се обавља аутоматским пипетама.

4.3 Мјере заштите од хемијских агенаса

Заштита лабораторијског особља од хемијских агенаса обухвата спровођење мјера заштите на раду у складу са врстом и штетним дејством, као и предузимање неопходних превентивних мјера у циљу смањења или елиминације таквих штетних дејстава по живот и здравље радника. Начин руковања хемикалијама описан је упутством УП-10-020: *Наручивање и контролисање набавке у медицинској лабораторији* и УП-10-021: *Управљање залихама у Служби за хематолошку и биохемијску дијагностику*. Хемијски агенси могу бити иритантни, корозивни и штетни по животну средину. Штетност од опасних хемикалија се смањује познавањем особина хемикалија које се користе и правилним руковањем. У данашње вријеме у Служби се користи опрема и реагенси реномираних произвођача у тзв. затвореним системима, гдје је контакт оператера са реагенсом сведен на минимум као и количина штетних материја што доприноси бољој заштити на раду. При раду са хемијским штетним агенсима примењују се иста заштитна средства као и код биолошких и инфективних материјала.

4.4 Мјере заштите од физичких агенаса

У Служби се ради с великим бројем апарата који су повезани на електричну инсталацију што самим тим носи са собом (у случају неисправности), опасност од струјног удара и пожара. Опис поступка за безбједно руковање опремом која ради на електричну струју као и опис поступака за спречавање пожара и за случај пожара, прописан је на нивоу Болнице.

4.5 Преглед средстава за рад и инсталација

Провјера исправности средстава за рад и инсталација се врши периодично, у складу са важећим прописима. Између осталог, прописује је и процедура ПР-10-018: *Процедура превентивног и корективног одржавања опреме и објеката*.

4.6 Оспособљавање за заштиту на раду

Сви запослени имају право, дужност, обавезу и одговорност за спровођење мјера заштите на раду. Сви запослени треба да познају и примјењују мјере, поступке и средства за заштиту на раду у складу са могућим опасностима и идентификованим ризицима. За организовање мјера заштите на раду, одговорни су руководиоци Службе и главни техничар службе. Оспособљавање радника за безбједан рад остварује се у складу са одредбама процедуре ПР-10-013: *Поступак организовања и спровођења обуке запослених*. Периодичне провјере оспособљености запослених за спровођење мјера заштите на раду врше се у складу са прописима на нивоу Болнице.

4.7 Пружање прве помоћи при повреди на раду

4.7.1 Опште

Прва помоћ је скуп поступака који се примјењују у Служби приликом повређивања, како запослених, тако и пацијената. Указивање прве помоћи је дужност сваког ко се нађе у близини угроженог мјеста или особе. Истовремено са указивањем прве помоћи на лицу мјеста, по потреби, позива се доктор одговарајуће специјалности ради предузимања даљих мјера. Бројеви телефона значајни у случају хитности истакнути су у Служби на видном мјесту. Потреба за пружањем прве помоћи пацијенту може да настане у чекаоници или приликом венепункције, усљед губитка свијести или било ког другог вида изненадне промјене његовог здравственог стања. Лабораторијски радници се могу повриједити приликом рада са:

- инфективним биолошким материјалом,

Болница Бијељина	Страна 4 од 5	Издање:	Важи од:	УП-10-137
		3	2022-12-22	

- хемијским и физичким агенсима и
- приликом руковања опремом и инсталацијама.

Поступак у наведеним случајевима описан је у даљем тексту овог упутства.

4.7.2 Средства за пружање прве помоћи

Комплет средстава за пружање прве помоћи при повреди на раду садржи:

- гумене рукавице,
- средство за испирање коже и очију (вода са чесме),
- дезинфекциона средства (хипохлорит, алкохол и различити комерцијални препарати).

4.7.3 Прва помоћ у случају незгоде приликом рада са инфективним биолошким материјалом

Биолошки материјал се може просути по радној површини и по кожи. У оба случаја треба га што прије уклонити и кожу добро испрати млазом воде. Мокри чворови се налазе у свакој просторији и у случају незгоде брзо су доступни. Затим, одмах треба извршити дезинфекцију. У ту сврху користе се хемијски дезинфицијенси, као што су: хипохлорити, алкохоли и деривати алкохола. Постоје бројни комерцијални препарати за дезинфекцију који имају тачно одређену намјену и то за дезинфекцију радних површина, руку, апарата, металних дијелова апарата, пластичних дијелова апарата или подова. За чишћење просуте крви користи се посебан комплет, као што је описано у упутству УП-10-033: *Поступак у случају акцидента*. Ако је кожа лабораторијског радника контаминирана биолошким материјалом, поред чишћења и дезинфиковања контаминиране коже одговарајућим дезинфицијенсом, из превентивних разлога, радник се обавезно упућује надлежном доктору (по могућности инфектологу), који предузима и друге неопходне мјере.

4.7.4 Прва помоћ код рада са хемијским штетним материјама

Уколико дође до нежељеног контакта са хемикалијама, треба поступити према препорукама произвођача. Детаљне инструкције о поступању у случају незгоде се налазе у оквиру оригиналних Упутстава за реагенсе и у Безбједоносно - техничким листовима.

4.7.5 Прва помоћ код рада са физичким агенсима

Уколико дође до озледе приликом руковања стакленим прибором, мјесто повреде мора се добро испрати и дезинфиковати, а радник одвести код љекара. Уколико дође до ослобађања штетних гасова, сва присутна лица одмах напуштају просторије у којима је дошло до ослобађања штетних гасова, а које треба да остану отворене ради провјетравања. Приликом уласка у просторије у којима је дошло до појаве штетних гасова обавезно користити одговарајућа заштитна средства (нпр. маске). У случају неисправности електричне инсталације (кратки спој, варничење и др.), уколико је могуће, извадити утикаче из електричне мреже. При томе обавезно користити суве гумене рукавице или друга средства која обезбјеђују заштиту од струјног удара. Уколико је дошло до пожара, приступити гашењу помоћу апарата за гашење пожара и позвати Техничку службу.

4.7.6 Прва помоћ у случају струјног удара

У случају струјног удара одмах треба одвојити уређај на коме је дошло до удара од електричне инсталације тј. искључити га и / или извући утичницу из електричне инсталације, уз примјену мјера и средстава за заштиту (суве гумене рукавице или друга средства која обезбјеђују заштиту од струјног удара). Након тога, у зависности од стања повријеђеног лица, предузети одговарајуће мјере (пружити прву помоћ, позвати љекара из ургентног блока).

4.7.7 Поступак у случају губитка свијести пацијента

Болница Бијељина	Страна 5 од 5	Издање:	Важи од:	УП-10-137
		3	2022-12-22	

Уколико пацијент приликом венепункције или у чекаоници изгуби свијест, одмах се позива дежурни љекар службе за реанимацију или љекар из ургентног блока, а пацијент се положи на кревет, омогући приступ свјежег ваздуха и испрска се водом. По доласку љекара поступа се по његовим налозима.

4.7.8 Извјештавање о повреди на раду

По настанку повреде на раду у Служби руководиоца Службе и повријеђени радник одмах попуњавају образац ОБ-10-180: *Интерна пријава о несрећи на послу* (према упутству важећем на нивоу Болнице УП-10-047: *Руковање оштрим предметима*) и радник се јавља Стручном сараднику за заштиту на раду који евидентира повреду, попуњава Извјештај о повреди на раду и предузима даље мјере у складу са прописима Болнице. Повријеђени радник је дужан да се јави свом породичном љекару са Извјештајем о повреди на раду, који биљежи повреду у картон и на Обрасцу повреде на раду даје своје мишљење.

5. ПРИЛОЗИ И ОБРАСЦИ

- ОБ-10-180: Интерна пријава о несрећи на послу.

6. ЗАПИСИ

Табела 1:

Назив документа	Ознака обрасца	Документ формира	Број примјерака	Рок чувања	Мјесто чувања	Евидентирање
Интерна пријава о несрећи на послу	ОБ-10-180	Повријеђени радник и начелник Службе	1	5 година	Архива стручног сарадника за заштиту на раду	Протокол установе
Извјештај о повреди на раду	Без ознаке	Стручни сарадник заштите на раду	1	Трајно	Архива стручног сарадника за заштиту на раду	Протокол установе